

Sygn. akt II AKa 393/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA – Zbigniew Kapiński (spr.)

Sędziowie: SA – Katarzyna Capałowska

SA – Rafał Kaniok

Protokolant: – sekr. sąd. Aleksandra Duda

przy udziale prokuratora Stanisława Wieśniakowskiego

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2022 r.

sprawy z wniosku J. K.

o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłą z wykonania wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Rzeszowie z 1 grudnia 1950 r, sygn. Sr 630/50 w stosunku do ojca wnioskodawczyni A. D.

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora oraz pełnomocnika wnioskodawczyni od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 18 sierpnia 2020 r. sygn. akt XVIII Ko 59/19

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	393/20
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 18 sierpnia 2020 r.,
sygn. akt XVIII Ko 59/19

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońcy oskarżonych

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia**1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu.

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz	

<u>niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</u>		
Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu.

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzuty	
	<p><u>Apelacja pełnomocnika:</u></p> <p>1. naruszenie prawa procesowego w postaci art. 7 k.p.k. oraz błęd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść, polegający na pominięciu faktów mających istotne znaczenie dla wydania prawidłowego orzeczenia, tj. niedostatecznego uwzględnienia okoliczności, iż wobec ojca wnioskodawczyni - A. D., nieważnym wyrokiem orzeczono dodatkowo karę utraty praw publicznych i karę utraty obywatelskich praw honorowych na 2 lata, których wykonanie niosło ze sobą skutki świadczące o doznaniu przez niego krzywdy w większych rozmiarach i natężeniu, aniżeli ocenił to Sąd I instancji, a w konsekwencji zasądzenie zadośćuczynienia w zaniżonej wysokości;</p> <p>2. naruszenie prawa materialnego w postaci art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p> <p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p> <p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p> <p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

1820, zwana dalej: „ustawą z 1991 r.” lub „ustawą lutową”) w zw. z art. 445 § 1 k.c. poprzez uznanie, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy, zasądzone na rzecz wnioskodawcy świadczenie, jest zadośćuczynieniem odpowiednim w rozumieniu art. 445 § 1 Kc;

3. naruszeniu prawa materialnego w postaci art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1820, zwana dalej: „ustawą z 1991 r.”) w zw. z art. 445 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że wysokość przyznanego wnioskodawcy zadośćuczynienia podlega obniżeniu ze względu na okoliczność, iż nie dotknęły jej bezpośrednio krzywdy i nieludzkie traktowanie, które były udziałem jej ojca.

Apelacja Prokuratora

1) błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mający wpływ na jego treść, polegający na niesłusznym przyjęciu, że rozmiar doznanej przez A. D. krzywdy spowodowanej niesłusznym pozbawieniem wolności w okresie od dnia 5 lipca 1950 roku do dnia 5 lipca 1952 roku uzasadnia zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kwoty 398.362 zł, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonych w sprawie dowodów prowadzi do wniosku, że kwotą należną wnioskodawcy z tytułu zadośćuczynienia winna być kwota 300 000 zł.

Zwięźle o powodach uznania zarzutów za zasadne lub niezasadne.

Podniesione w apelacji pełnomocnika wnioskodawczyni zarzuty zawarte w pkt 1 – 3 są chybione i bezpodstawne. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia prawa procesowego w postaci art. 7 k.p.k. oraz błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia. Podkreślić należy, że obraza art. 7 k.p.k. polega na dokonaniu dowolnej a nie swobodnej ocenie określonego dowodu lub dowodów, co w przedmiotowej sprawie nie występuje. Natomiast z dalszej części omawianego zarzutu z pkt 1 wynika, że autor przedmiotowej apelacji zarzuca pominięcie „faktów mających istotne znaczenie dla wydania prawidłowego orzeczenia, tj. niedostatecznego uwzględnienia okoliczności, iż wobec ojca wnioskodawczyni – A. D., nieważnym wyrokiem orzeczono dodatkowo karę utraty praw publicznych i karę utraty obywatelskich praw honorowych na 2 lata, których wykonanie niosło za sobą skutki świadczące o doznaniu przez niego krzywdy w większych rozmiarach i natężeniu, aniżeli ocenił to Sąd I instancji, a w konsekwencji zasądzenie zadośćuczynienia w zaniżonej wysokości”. Taki sposób redakcji tego zarzutu mógłby świadczyć o obrazie art. 410 k.p.k. a nie art. 7 k.p.k. ale wówczas gdyby Sąd rzeczywiście całkowicie pominął powyższe okoliczności, co jednak nie nastąpiło. Z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku wynika bowiem w sposób jednoznaczny, że Sąd meriti ustalając wysokość zadośćuczynienia za doznaną krzywdę miał na uwadze wszystkie istotne okoliczności występujące w przedmiotowej sprawie w tym także

fakt podnoszony przez skarżącego a mianowicie, że A. D. z uwagi na charakter czynu został ukarany również utratą praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na 2 lata (str. 12 uzasadnienia).

Z rozważań Sądu meriti zawartych na str. 14 – 15 wynika, że wszystkie wcześniej wymienione okoliczności zostały uwzględnione przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia i przyznaniu trzykrotności przeciętnego wynagrodzenia z pierwszego kwartału 2020 r. za każdy miesiąc pozbawienia wolności.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest natomiast podstaw prawnych i takich też nie wskazuje skarżący aby z uwagi na orzeczoną utratę praw publicznych i karę utraty obywatelskich praw honorowych orzec tytułem zadośćuczynienia dodatkową kwotę w sytuacji gdy orzeczona przez Sąd meriti tytułem zadośćuczynienia kwota uwzględnia całokształt okoliczności ujawnionych w przedmiotowej sprawie związanych ze skazaniem A. D. wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w Rzeszowie, treścią tego wyroku oraz okresem, warunkom w jakich przebywał w izolacji więziennej.

Za całkowicie chybione i bezpodstawne uznać należy również zarzuty określone w pkt 2 i 3 omawianej apelacji, w których zarzucono obrazę prawa materialnego w postaci art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. w zw. z art. 445 § 1 k.c.

Zdaniem Sądu odwoławczego oba wymienione przez skarżącego przepisy w żaden sposób nie zostały naruszone i nie dokonano również ich błędnej wykładni.

W tym zakresie wywody autora apelacji mają charakter wyłącznie polemiczny. Sąd Apelacyjny uznał, że zasądzone na rzecz wnioskodawczyni zadośćuczynienie w kwocie 398.362 zł jest odpowiednie w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. i w sposób właściwy i należyty uwzględnia wszystkie okoliczności występujące w przedmiotowej sprawie, które zostały rozważone w sposób wnikliwy i wszechstronny przez Sąd Okręgowy. Wywody skarżącego zawarte w uzasadnieniu apelacji nie dają zaś żadnych podstaw aby zasądzoną kwotę ukształtować na wyższym niż zasądzona poziomie i wysokości. Zarzut z pkt 3 jest zaś nie tylko całkowicie bezpodstawny ale wręcz niezrozumiały gdyż z treści pisemnych motywów zaskarżonego wyroku nie wynika, że wysokość przyznanego wnioskodawczyni zadośćuczynienie podlega obniżeniu ze względu na okoliczność, iż nie dotknęły jej bezpośrednio krzywdy i nieludzkie traktowanie, które było udziałem jej ojca. W tym zakresie Sąd meriti na str. 15 swojego uzasadnienia stwierdził jedynie, że „wziął pod uwagę, iż zadośćuczynienie to zostanie wypłacone córce A. D., która wprawdzie jest uprawniona do jego dochodzenia w myśl art. 8 ust. 1 ustawy lutowej, lecz to nie ona była bezpośrednim podmiotem represji”.

Z przytoczonego fragmentu pisemnych motywów wyroku nie wynika zaś, że ustalona wcześniej (str. 14) kwota zadośćuczynienia została obniżona z powodu, o którym pisze w swoim zarzucie z pkt 3 autor omawianej apelacji.

Sąd odwoławczy uznał również za bezpodstawny zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych

<p>za podstawę wyroku podniesiony przez prokuratora. Wywody skarżącego zawarte w uzasadnieniu apelacji mają charakter wyłącznie polemiczny i nie zawierają żadnych merytorycznych i przekonujących argumentów świadczących o tym, że zasądzona tytułem zadośćuczynienia kwota jest zbyt wysoka oraz, że kwotą właściwą winno być 300.000 zł z omawianego tytułu. W tym zakresie Sąd Apelacyjny nie podzielił stanowiska skarżącego prokuratora i z tego też względu zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy.</p>		
<p>Wnioski</p>		
<p><u>Apelacja pełnomocnika:</u></p> <p>1. o zmianę zaskarżonego wyroku w części, poprzez zasądzenie dalszej kwoty 101.638 (słownie: sto jeden tysięcy sześćset trzydzieści osiem) złotych tytułem zadośćuczynienia, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;</p> <p><u>Apelacja Prokuratora</u></p> <p>1) o zmianę zaskarżonego wyroku i na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego orzeczenie tytułem zadośćuczynienia na rzecz wnioskodawcy kwoty 300.000 zł.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p> <p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny lub niezasadny.</p>		
<p>Trafność rozstrzygnięcia Sądu I instancji oraz bezpodstawność</p>		

podniesionych w obu apelacjach zarzutów skutkowało uznaniem wniosków skarżących za niezasadne.

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
Wskazać wszystkie okoliczności, które sąd uwzględnił z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 439 k.p.k., art. 440 k.p.k.).	
Zwiążle o powodach uwzględnienia okoliczności.	
5. ROZSTRZYGNIECIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
<i>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
<u>1</u>	Przedmiot utrzymania w mocy
<i>Rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego dotyczące wysokości zasądzonej tytułem zadośćuczynienia kwoty.</i>	
Zwiążle o powodach utrzymania w mocy.	
Bezpodstawność podniesionych w obu apelacjach zarzutów i wniosków końcowych oraz prawidłowość i trafność rozstrzygnięcia Sądu meriti skutkowało utrzymaniem w mocy zaskarżonego wyroku.	
<i>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</i>	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwiążle o powodach zmiany.	

<u>5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</u>		
<u>5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</u>		
		# art. 439 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia.		
	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia.		
	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia.		
4.	Konieczność warunkowego umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia i warunkowego umorzenia ze wskazaniem podstawy prawnej warunkowego umorzenia postępowania.		
5.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia.		

<u>5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</u>		
<u>5.4. Inne rozstrzygnięcia z wyroku</u>		
Lp.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
6. Koszty Procesu		

Wskazać oskarżonego.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
	II	Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 13 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 634 k.p.k. wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym obciążono Skarb Państwa.

7. PODPIS
Zbigniew Kapiński Katarzyna Capałowska Rafał Kaniok

<u>1.3 Granice zaskarżenia</u>		
Wpisać kolejny numer załącznika 1		
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawczyni	

Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	pkt II rozstrzygnięcia Sądu odnośnie wysokości zadośćuczynienia	
<u>1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia</u>		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<u>1.3.2 Podniesione zarzuty</u>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	

#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
<u>1.4. Wnioski</u>		
#	uchylenie	# zmiana

<u>1.3</u> <u>Granice zaskarżenia</u>	
Wpisać kolejny numer załącznika 2	
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator

Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	pkt II wyroku w zakresie wysokości zasądzonego zadośćuczynienia	
<u>1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia</u>		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
<u>1.3.2 Podniesione zarzuty</u>		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	

#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
<u>1.4. Wnioski</u>			
#	uchylenie	#	zmiana